

DIVERSITY OF WORDS AND THEIR SPECIFICITY, WHICH GIVES THE WORDS IN FRENCH A GENERAL AND PARTIAL DENIAL PAINT

Xudayberganova Maxbuba Meilibayevna

Khorezm region, Urgench State University
Faculty of foreign philology, teacher of French

Xudayberganov Siroj Meylibayevich

Khorezm region, Urgench State University
Faculty of foreign philology, teacher of English

Annotation. This article is devoted to the study of one of the topical and controversial topics of the French language semantics: the meaning of negation, the legalization of the meaningful parts of their negation and the place in which they are found, the place in which words that give the content of negation are placed in the sentence.

Keywords. Absolute denial, relative denial, ne...pas, Ne...plus, ne ... rien, ne ... jamais, ne ... personne, ne ... pas encore, ne ... aucun, ne ..guère, sans.

Inkor - bu jumлага yoki taklifga kiritilgan ma'lumotlarni teskari yo'naltirish prinsipidir. U haqiqatni tasvirlash yoki boshqa odam tomonidan ilgari aytilgan bayonotga qarshi chiqish uchun ishlatilishi mumkin. Fransuz tilining ko'pgina mahshur izohli lug'atlarida inkorga aynan shunday ta'rif keltiriladi. Grammatik inkorning asosiy ikki turi mavjud: umumiy (yoki mutlaq) inkor va qisman (yoki nisbiy) inkor.

Umumiy inkor butun gapni inkor qilish uchun ishlatiladi va u odatda **ne...pas** ravishi yordamida yasaladi:

-As-tu lu ce roman ? -Sen bu romanni o'qidingmi ?

-Non, je ne l'ai pas lu. -Yo'q, men uni o'qimadim.

Qisman inkor gapning faqat bitta bo'lagini inkor qilish uchun ishlatiladi va u inkorni ifodalashga hizmat qiladigan so'zlar yordamida ifodalanadi. Bunda inkor mazmundagi so'zlar gapning aynan bir so'zini yoki so'z guruhini qamrab olib inkorninigi aynan nimaga qaratilganini anglashga yordam beradi va u ba'zida gapda umumiy ijobiy ma'no berishga zamin yaratadi:

-As-tu lu ce roman ? -Sen bu romanni o'qidingmi ?

-Non, je ne l'ai pas lu mais son résumé. Men romanni o'zinimas qisqacha mazmunini o'qidim.

Misollardan yaqqol ko'rinib turibdiki birinchi jumlada gapiruvchi umuman hech narsa o'qimagan, ikkinchi jumlada esa romanni o'zini o'qimagan bo'lsada, mazmun bilan tanishib chiqqanligi ma'lumoti anglashiladi. Fransuz tili juda boy til bo'lib, gapga yoki uning ma'lum bir qismiga inkor ma'nosini beruvchi so'zlar, so'z birikmalari yoki uslublari juda ko'p va bu mavzu bugunga qadar juda bahs- munozarali mavzu hisoblanadi. Quyida biz siz bilan fransuz tilida mutlaq va qisman inkor yasalishi asosiy va umumiy holatlarini, ularning qay o'rinda qanday ma'no anglatishini misollar yordamida ko'rib chiqamiz.

Ne...plus, ne ... rien, ne ... jamais, ne ... personne, ne ... pas encore, ne ... aucun, ne ..guère, sans kabi so'zlar fransuz tilida qisman inkor yasovchilar hisoblanadi :

-Vous avez encore du pain ? Sizlarda non topiladimi ?

-Non, il n'en reste plus à cette heure-là. -Yo'q bunday paytda undan qolmaydi.

Tu vois toujours Lise et Alex ? – Liz va Alekslarni ko'rip turasanmi ?-Non, je ne les vois plus depuis qu'ils ont déménagé. -Yo'q men ularni ko'chib ketganlaridan beri ko'rmadim.

-Vous voulez boire quelque chose ? Nimadir ichishni istaydilarimi ?- Non, merci je ne veux rien. Yo'q rahmat hech narsa kerakmas

-Il y a quelqu'un dans le bureau ? -Idorada kimdir bormi ? Non, il n'y a personne. -Yo'q, hech kimsa yo'q.

-Vous avez vu l'exposition Rembrand ? Rembrantning ko'rgazmasini ko'rdingizmi ?- Non, on n'est pas encore allés la voir. Yo'q, hali uni ko'rishga bormadim.

-Tu as une idée d'où il est allé ? Ular qayerga ketgan deb o'ylaysan ?- Non, je n'ai aucune idée d'où il a pu aller. Ular qayerga borgan bo'lishlari mumkinligi to'g'risida hech qanday tahminim yo'q.

-Je suppose qu'il a dit ça en riant ? U buni kulib aytdimi , nima deysan - Non pas du tout, il a dit ça sans rire.

-Yo'q, mutlaqo, u buni kulmasdan gapirdi

Pas ... encore ega harakatni amalga oshirmoqchi ekanligini anglatadi.

-Vous avez visité Tokyo ? Tokyoga borganmisiz ? - Non, jamais. / - Non, pas encore, mais on voudrait voyager au Japon l'été prochain. -Yo'q, hech qachon/-Hali bormaganmiz, ammo, kelasi yilga borishni mo'ljalayapmiz

Aucun mutlaq inkorni ifodalaydi.

-Tu as reçu des nouvelles de Paul ? Poldan biror habar bormi ? - Non, aucune, (pas une seule)Yo'q hech qanday habar yo'q

Sans inkor so'zidan keyin fe'lning tuslanmagan shakli yoki artiklsiz ot qo'llaniladi.

-Elle a répondu sans hésiter. U ikkilanmasdan javob berdi.

Pas ... du tout, plus ... du tout, pas un seul, plus un seul, sans ... aucun so'zlari odatda inkor ma'nosini kuchaytirish uchun xizmat qiladi

-Vous connaissez la poésie de Navoï ?

Non, je ne la connais pas du tout, je n'ai pas lu un seul poème de lui. Yo'q men uni mutlaqo bilmayman, uning bironta sherini mutoala qilmaganman.

-Y a-t-il encore des fruits ? Mevalardan yana bormi ?- Il n'en reste plus du tout, plus un seul. -Yo'q bironta ham meva qolmadi.

-Il a pris son passeport ? U pasportini oldimi ?- Non, il est sorti sans aucun papier d'identité.

- Yo'q, u hech qanday hujjatsiz chiqib ketdi

Fransuz tilida shunday holatlar ham bo'ladiki bir gapning o'zida bir nechta inkor so'zlarni uchratishingiz mumkin, bunday hollarda **pas** tushirib qoldiriladi :

Il n'y a jamais personne dans ce magasin. Bu magazinda hech qachon hech kim bo'lmaydi.

Avec ce brouillard, on ne voit plus rien. Bunday tumanda hech narsa ko'rib bo'lmaydi.

Elle comprend bien l'espagnol sans jamais l'avoir étudié. U ispan tilini hech qachon o'rganmagan bo'lsada, uni juda yaxshi tushinadi.

Ils sont partis sans rien dire. Ular hech nima demasdan jo'nab ketishdi.

Il a traversé la salle sans saluer personne. U hech kimga salom bermasdan zalni kesib o'tdi.

ne ... ni... ni... kabi inkor soʻzlar ikki yoki undan ortiq boʻlaklarni inkor qilishda qoʻllaniladi :
Je ne prends ni fromage ni dessert yoki On peut dire : Je ne prends pas de fromage ni de dessert.
Desert ham, pishloq ham yemayman.

Ni lui, ni sa sœur n 'avaient envie de faire ce voyage. Na unda va na singlisida bu sayohatni amalga oshirishga hohish bor edi.

Ne soʻzi yolgʻiz qoʻllanilganda inkor maʼnosini anglatmaydi.

J'ai peur qu 'il ne tombe malade. Kasal boʻlib qolmasa edi deb qoʻrqaman.

Ne pouvoir, savoir, oser, cesser kabi feʼllar bilan birga qoʻllanilganda pas yoki ni qisimlarisiz ham inkor maʼnosini berishi mumkin :

Il n 'a cessé de pleuvoir toute la journée. U kuni boʻyi tinmasdan yigʻladi.

Nous ne pourrons accueillir les élèves ce jour-là, l'école sera fermée. Bu kun oʻquvchilarni qabul qila olmaymiz, maktab yopiq boʻladi.

Yuqorida biz gapga va uning ayrim boʻlaklariga inkor mazmunini beruvchi soʻzlarning asosiylari bilan tanishib chiqdik va bu inkorlar gapning maqsadga koʻra turlarining barchasida uchrashi fransuz tilshunoslari tomonidan taʼkidlab oʻtilgan. Til ijtimoiy hodisa, shunday ekan bu mavzudagi maʼlumotlar oʻzgarib, yangilanib boraveradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Boulares M., Frerot J., Grammaire Progressive Du Français. P. :Clé international, 2019.
2. <https://www.assistancescolaire.com>
3. <https://www.linternaute.fr/dictionnaire>
4. <https://fr.wikipedia.org>